

Рень Л.В., Рибалко Н.О.

**ДО ПИТАННЯ ПРО СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ-СИРИТ**

Ren` L.V., Rybalko N.A.

FOR THE QUESTION OF ESSENCE THE SOCIAL AND PEDAGOGICAL PROTECTION OF ORPHAN CHILDREN

Стаття посвящена определению сущности социально-педагогической защиты детей-сирот, выделены его направления и функции социального педагога общеобразовательного учреждения по его реализации.

The article devoted to the definition the essence the social and pedagogical protection of orphan children, its directions and the general educational establishment social pedagog functions of its realization were distinguished.

Ключевые слова: защита, социально-педагогическая защита, дети-сироты, функции, потребности.

Keywords: protection, social and pedagogical protection, orphan children, functions, needs.

На сучасному етапі в Україні спостерігається різка соціальна диференціація населення, високий рівень безробіття, соціальні негаразди і, як наслідок, падіння рівня життя, традиційної системи цінностей, втрата навіть дорослими життєвих орієнтирів, що у цілому спричиняє деструктивне становище сімей, появу знедолених дітей. Відірвані від своїх сімей діти, які втратили підтримку і піклування своїх родин, стають не тільки дешевою робочою силою на ринку праці, але й легкою здобиччю для криміналу.

Не викликає сумніву той факт, що особливою цінністю кожного суспільства є діти, оскільки саме вони є основою майбутнього країни. Ставлення держави до проблем дітей, а особливо до проблем дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, є показником розвитку суспільства. З огляду на це, актуальним є вивчення і розробка проблеми соціально-педагогічного захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Правовим аспектам соціального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, присвячені дослідження О. Артюх, Л. Балим Н. Болотіної, Х. Лисенко, О. Карпенко, П. Пилипенко та ін. Особливості професійної діяльності соціального педагога з дітьми досліджуваної категорії висвітлюють у своїх працях Л. Артюшкіна, В. Педан, Г. Постолук та ін.

Українська довідникова література [4] пропонує кілька тлумачень поняття «захист»: захист – дія за значенням захищати, захистити і захищатися, захиститися; захист – заступництво, охорона, підтримка. Як зазначає Н. Болотіна, соціальний захист у широкому розумінні – це діяльність держави, що спрямована на забезпечення процесу формування і розвитку повноцінної особистості; виявлення та нейтралізацію негативних чинників, які впливають на особу; створення умов для самовизначення і ствердження в

житті. У вузькому розумінні – це сукупність економічних і правових гарантій, котрі забезпечують додержання найважливіших соціальних прав громадян і досягнення соціально прийнятного рівня життя [2].

У контексті нашого дослідження звернемо увагу на наукові пошуки Н. Заверико [3]. Дослідниця визначає, що соціально-педагогічний захист – це комплекс впливів і заходів, що забезпечує реалізацію прав особистості дитини, гарантованих Конституцією і Конвенцією ООН про права дитини. Діяльність соціального педагога в умовах загальноосвітніх навчальних закладів щодо соціально-педагогічного захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, може реалізовуватися у чотирьох напрямках: соціально-педагогічний захист процесу формування та розвитку особистості дитини, соціальний захист середовища формування і розвитку особистості, захист прав дитини, цільовий соціально-педагогічний захист.

Впроваджуючи окреслені напрями соціально-педагогічного захисту, соціальний педагог як представник психологічної служби закладу освіти виконує такі функції:

- *охоронно-захисну*, що спрямована на відстоювання прав та інтересів дітей на основі державних та міждержавних документів для забезпечення неповнолітнім й молоді гарантованих їм прав та умов життєдіяльності;

- *організаційно-посередницьку*, що забезпечує налагодження взаємодії соціального педагога з дитиною, її родичами, державними й недержавними організаціями, до компетенції яких входить вирішення проблем дітей, які залишилися без піклування батьків;

- *діагностично-прогностичну*, що передбачає вивчення індивідуальних особливостей і можливостей дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, їхнього потенціалу щодо самореалізації; вивчення особливостей найближчого соціального середовища; з'ясування індивідуальних відхилень у соціальному розвитку й зумовлених цим соціальних проблем [1];

- *організаційно-комунікативну*, що передбачає організацію різноманітної діяльності, вплив на зміст дозвілля, допомогу в працевлаштуванні, професійній орієнтації й адаптації;

- *корекційно-реабілітаційну*, що реалізується через зміну та вдосконалення особистісних якостей дитини, особливостей умов її життєдіяльності, діяльність з корекції соціального розвитку та виховання дітей-сиріт із відновлення індивідуальних можливостей людини до розвитку, виховання.

Таким чином, соціально-педагогічний захист спрямований на задоволення базових прав дітей, які є гарантованими державою можливостями задоволення потреб дітей, що дозволяє їм зростати і розвиватися як гармонійним істотам. На особливу увагу заслуговує обґрунтування моделі соціально-педагогічного захисту дітей-сиріт в умовах загальноосвітніх закладів, що визначено нами як перспективний напрям подальших досліджень.

Література:

1. Алексеевко Т.Ф. Зміст і напрями соціально-педагогічної діяльності / Т.Ф.Алексеевко // Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / [за ред. І.Д.Зверевої]. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – С.48-58.
2. Болотіна Н.Б. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять / Н.Б.Болотіна // Право України. – 2000. – № 4. – С.35-39.
3. Заверико Н.В. Соціально-педагогічний захист прав дітей у загально-освітньому навчальному закладі / Н.В. Заверико // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: Зб. наук. пр. / [редкол.: Бех І.Д., Огнев'юк В.О., Кононко О.Л]. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2009. – № 11 (Спец. вип., Ч.1). – С.83-86.
4. Словник української мови: в 11 томах [Електронний ресурс]. – Том 3, 1972. – С.379. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/zakhyst>

Рудзик М.Ф.

**ПРЕОБРАЗУЮЩИЙ ПОТЕНЦИАЛ МУЗЫКИ Г.В. СВИРИДОВА
(АРТТЕРАПЕВТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ШКОЛЬНИКОВ)**

Rudzik M.F.

**THE TRANSFORMATIVE POTENTIAL OF MUSIC,
G.V. SVIRIDOV (ART THERAPY ASPECT OF MUSIC EDUCATION OF
SCHOOLCHILDREN)**

В данной статье рассматривается многомерность преобразующего воздействия музыки на человека, в связи с которой утверждается целесообразность решения задач здоровьесберегающей педагогики с применением арттерапевтических методов, исходящих из природы музыкального искусства. С целью доказательства выдвинутых положений анализируется творческое наследие выдающегося отечественного композитора современности Г.В. Свиридова, постигаемое школьниками на уроках музыки.

This article discusses the multidimensionality of the transformative impact of music on a person, in connection with which approved the feasibility of solving problems of health-preserving pedagogy with the use of art therapy methods, proceeding from the nature of musical art. To prove extended positions analyzed the creative heritage of the prominent Russian composer of modernity, G.V. Sviridov, attained by students in music lessons.

Ключевые слова: актуальные проблемы современных школьников; позитивное влияние музыкального искусства на развивающуюся личность; музыка Г.В. Свиридова как фактор благоприятного арттерапевтического воздействия на обучающихся.

Keywords: actual problems of modern school students; the positive influence of musical art in the developing personality; music, G.V. Sviridov as a factor of favourable art therapy influence on the students.